การนำเสนอความก้าวหน้าผลงาน CQI โรงพยาบาลเทพรัตน์ นครราชสีมา

1. ชื่อผลงาน : การพัฒนาระบบ Fast Track Colposcopy ผู้ป่วย Pap Smear ผิดปกติ

2. ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยนอก คลินิก สูติ - นรีเวชกรรม

3. คำสำคัญ : สตรี, มะเร็งปากมดลูก, Pap smear ผิดปกติ, Colposcopy, ช่องทางด่วน (Fast Track),

4. เป้าหมาย

1. เพื่อเพิ่มอัตราผู้ป่วยที่มีผล Pap smear ผิดปกติ ให้สามารถเข้าถึงการตรวจส่องกล้องขยายปากมดลูก (Colposcopy)

2. เพื่อพัฒนาระบบช่องทางด่วน (Fast Track) และระบบส่งต่อที่เชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายและลูกข่ายทั้ง 4 แห่ง"

5. ตัววัดความสำเร็จที่สำคัญ

- อัตราผู้ป่วยที่มีผล Pap smear ผิดปกติได้รับการตรวจ Colposcopy > 50% (เป้าหมาย สสจ.)

6. บริบท ปัญหาและสาเหตุ

โรคมะเร็งปากมดลูกเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของสตรีไทย สามารถป้องกันและรักษาให้หายได้ หากตรวจพบในระยะก่อนเป็นมะเร็ง ซึ่งการตรวจคัดกรองด้วย Pap smear ที่พบผลผิดปกติ จำเป็นต้องได้รับการตรวจส่องกล้องขยายปากมดลูก (Colposcopy) เพื่อการวินิจฉัยยืนยันและเข้าสู่กระบวนการรักษาอย่างทันท่วงที ภายในระยะเวลา 30 วัน ซึ่งการดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าวจะช่วยลดอุบัติการณ์และอัตราการเสียชีวิตจากโรคมะเร็งปากมดลูกได้สืบเนื่องจากความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ได้มีนโยบายกำหนดให้โรงพยาบาลเทพรัตน์ ยกระดับบทบาทขึ้นเป็น "โรงพยาบาลแม่ข่ายหน่วยตรวจ Colposcopy" โดยมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและรับส่งต่อผู้ป่วยจากเครือข่ายลูกข่ายทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ CUP โรงพยาบาลเทพรัตน์, โรงพยาบาลขามทะเลสอ, โรงพยาบาลสูงเนิน และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 (สคร.เขต 9) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้รับบริการในเขตรับผิดชอบสามารถเข้าถึงหน่วยตรวจวินิจฉัยได้รวดเร็วที่สุด

จากการทบทวนกระบวนการทำงานที่ผ่านมาของคลินิกสูติ-นรีเวชกรรม ในปี 2568 ได้ริเริ่มทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ (CQI) เรื่องการพัฒนาระบบแจ้งผลตรวจผ่าน QR CODE ซึ่งช่วยให้ผู้รับบริการเข้าถึงแลตรวจสอบผลตรวจได้ด้วยตนเองและรวดเร็วขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมแล้วก็ตาม แต่เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการดูแลรักษาต่อในกลุ่มผู้ป่วยที่พบผลผิดปกติและจำเป็นต้องส่องกล้องวินิจฉัย (Colposcopy) กลับพบปัญหาในกระบวนการนัดหมายและการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างโรงพยาบาลลูกข่าย และโรงพยาบาลแม่ข่ายยังไม่มีช่องทางด่วนเฉพาะ (Fast Track) ที่เอื้อต่อความรวดเร็ว ประกอบกับระบบ การดูแลยังขาดการติดตามเชิงรุก ส่งผลให้อัตราการเข้าถึงการตรวจส่องกล้องยังไม่บรรลุเกณฑ์เป้าหมาย ของ สสจ. ที่กำหนดไว้ที่มากกว่าร้อยละ 50 โดยมีสถิติดังนี้ :

- ปี 2567: เป้าหมาย 51 ราย ได้รับการส่องกล้อง 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.01
- ปี 2568: เป้าหมาย 34 ราย ได้รับการส่องกล้อง 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.17

จากปัญหาและบริบทความท้าทายในฐานะโรงพยาบาลแม่ข่าย คลินิกสูติ-นรีเวชกรรมจึงได้พัฒนาต่อยอดกิจกรรมคุณภาพ "การพัฒนาระบบ Fast Track Colposcopy ผู้ป่วย Pap Smear ผิดปกติ โดยมุ่งเน้นการสร้างช่องทางด่วนควบคู่กับการระบบติดตามผู้ป่วยเชิงรุก เพื่อเพิ่มอัตราการเข้าถึงการตรวจส่องกล้องขยายปากมดลูกภายใน 30 วันให้ได้มากกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขับเคลื่อนระบบเครือข่ายแม่ข่าย-ลูกข่ายให้เชื่อมโยง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดูแลรักษาผู้ป่วยร่วมกันอย่างมีมาตรฐาน

7. กิจกรรมการพัฒนา

การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 5 ระยะเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนี้:

ระยะที่ 1 การประชุมสหสาขาวิชาชีพและกำหนดมาตรฐาน : จัดประชุมร่วมกับทีมแพทย์พยาบาลและผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแนวทางการดูแลส่งต่อผู้ป่วย (Flow Chart) สำหรับการส่งตรวจ Colposcopy ของโรงพยาบาลเทพรัตน์นครราชสีมาให้ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดรับกับบทบาทโรงพยาบาลแม่ข่าย

ระยะที่ 2 การปรับปรุงระบบรายงานผลทางห้องปฏิบัติการ: ประสานงานร่วมกับห้องปฏิบัติการพยาธิวิทยาเพื่อควบคุมระยะเวลารายงานผลให้รวดเร็วและแน่นอน เพื่อลดระยะเวลารอคอยก่อนการนัดหมาย ดังนี้ :

- ผลตรวจ Pap smear: รายงานผลภายในประมาณ ๑๔ วันทำการ
- ผลตรวจ HPV DNA Test (Lab โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา) รายงานผลภายในประมาณ ๑ เดือน
- ผลตรวจ HPV DNA Test (Lab เอกชน): รายงานผลภายในประมาณ ๑๔ วันทำการ

ระยะที่ 3 การจัดตั้งช่องทางด่วนและระบบคิวเครือข่าย : จัดตั้งกลุ่ม นัดคิว colposcopy รพ.เทพรัตน์ แอปพลิเคชัน Line เครือข่ายแม่ข่าย-ลูกข่าย เพื่อเป็นช่องทางเฉพาะในการประสานนัดคิว Colposcopy พร้อมลงตารางนัดหมายและลงทะเบียน Colposcopy ล็อกโควตาคิวพิเศษ (Fast Track) ทุกวัน จันทร์ – ศุกร์ ช่วงเช้า วันละ 2 คิว สำหรับเคสที่ผลตรวจผิดปกติ เพื่อการันตีกรอบเวลา 30 วันพร้อมส่งต่อคำแนะนำการปฏิบัติตัวก่อนตรวจให้แก่โรงพยาบาลลูกข่าย

ระยะที่ 4 การติดตามผู้ป่วยเชิงรุก : ต่อยอดจากนวัตกรรมระบบรายงานผลผ่าน QR Code (CQI ปี 2568) โดยเพิ่มระบบติดตามเชิงรุก เมื่อระบบแจ้งผลผิดปกติและเข้าเงื่อนไขต้องส่องกล้องพยาบาลผู้รับผิดชอบจะโทรศัพท์แจ้งผลแก่ผู้ป่วยทันที พร้อมดำเนินการนัดคิวช่องทางด่วนและประสานตรวจสอบสิทธิ์การรักษาทางออนไลน์ล่วงหน้าเพื่อลดขั้นตอนในวันมารับบริการ

ระยะที่ 5 ระบบตรวจสอบซ้ำและเตรียมความพร้อม : โทรศัพท์ติดตามผู้ป่วยล่วงหน้า 3 วันก่อนถึงวันนัดเพื่อซักซ้อมความเข้าใจ เน้นย้ำการปฏิบัติตัว และเช็กวงรอบประจำเดือน หากพบว่าผู้ป่วย มีประจำเดือนตรงกับวันนัด จะดำเนินการเลื่อนคิวขึ้นมาเป็นกรณีพิเศษในสัปดาห์ถัดไปทันที เพื่อป้องกันการขาดการติดต่อและไม่ให้ผู้ป่วยเสียโอกาสในการรักษา

8. ผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด	ป้าหมาย	ปี 2567	ปี2568	ปีงบประมาณ 2569 รอบ 9 เดือน (ต.ค.-มิ.ย.)						
				ผลงาน colposcopy			หลัง colposcopy			
				เป้าหมายส่งตรวจ (ราย)	ผลงานส่องกล้องสำเร็จ (ราย)	ร้อยละ	นัด LEEP (ราย)	นัด Follow Up(F/U) (ราย)	Refer รพ.มหาราช (ราย)	ผลวินิจฉัย CA (ราย)
1.อัตราผู้ป่วยได้รับการตรวจ Colposcopy	> 50 %	49.04% (25 คน)	41.17 % (14 คน)	23	21	91.30 %	3	18	0	0

จากตารางผลการดำเนินงาน ปี 2569 รอบ 9 เดือน พบว่าหลังจากพัฒนาระบบช่องทางด่วน (Fast Track) และระบบส่งต่อเชื่อมโยงในเครือข่าย ส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานสูงขึ้น โดยโรงพยาบาลเทพรัตน์ในฐานะโรงพยาบาลแม่ข่าย สามารถรับผู้ป่วยที่มีข้อบ่งชี้และส่งต่อมาจากโรงพยาบาลลูกข่ายเข้ามารับการตรวจส่องกล้องขยายปากมดลูก (Colposcopy) ได้สำเร็จ สูงถึง ร้อยละ 91.30 (21 จาก 23 ราย) ซึ่งสูงกว่าเป้ามายที่กำหนดไว้ >50% พบว่า 2 ราย **ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการส่องกล้อง** เนื่องจากรายที่ 1 ส่งตรวจ HPV DNA Test ซ้ำแล้วผลปกติ และรายที่ 2 เป็นเคสเก่าจาก รพ.มหาราชฯ ผลPap smear พบ LSIL u/s = myoma uteri 6*6 cm ซึ่งผู้ป่วยตัดสินใจเลือกแนวทางตัดมดลูก

นอกจากนี้ ในด้านการบริหารจัดการผู้ป่วยหลังการส่องกล้อง ระบบการดูแลรักษาทำได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถคัดกรองแยกแยะความรุนแรงเพื่อส่งต่อรักษาได้อย่างเหมาะสม พบผู้ป่วยที่มีรอยโรคชัดเจนและส่งนัดทำการรักษาด้วยวิธี LEEP จำนวน 3 ราย นัดตรวจติดตามต่อเนื่อง (Follow Up) จำนวน 18 ราย โดยไม่พบผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งลุกลาม (CA 0 ราย) ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพและความปลอดภัยในการดูแลสตรีในเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. บทเรียนที่ได้รับ (ข้อคิดและประโยชน์ที่จะนำไปใช้)

การใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการคิวเป็นการบูรณาการระบบประสานงานเครือข่ายผ่านช่องทางดิจิทัล ร่วมกับการจัดสรรโควตานัดหมายเฉพาะ (Fast Track Slot) เป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้ผู้รับบริการเข้าถึงการรักษาได้อย่างรวดเร็วและขับเคลื่อนระบบส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายและลูกข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการพยาบาลเชิงรุกช่วยลดความวิตกกังวล ปรับกระบวนการทำงานเป็นการโทรศัพท์แจ้งผลผิดปกติและนัดหมายทันทีเมื่อพบความผิดปกติ ไม่เพียงแต่ช่วยลดระยะเวลารอคอย แต่ที่สำคัญในการลดความวิตกกังวลและเพิ่มความร่วมมือในการรักษาของผู้ป่วย

10. รายชื่อผู้พัฒนา

นางรัชนี ผูกพันธ์ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

11. ข้อมูลการติดต่อ

นางรัชนี ผูกพันธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
คลินิกสูติ-นรีเวชกรรม กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเทพรัตน์
เบอร์โทรศัพท์: 044-305750, 044-395000 ต่อ 6109 (E-mail): Ratchanee565656@gmail.com